

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskapet	19.12.2013	196/13

UTTALELSE AMORTISERING PREMIEAVVIK

Vedlagte dokumenter:

Vedlegg: Høring – reduksjon i amortiseringstiden for premieavvik datert 23.09.2013

Saksopplysninger:

Kommunal- og regionaldepartementet foreslår å redusere amortiseringstiden for premieavvik oppstått i 2014 og senere. Det skisseres to alternativer. Alternativ 1 er en reduksjon i amortiseringstiden til 5 år. Alternativ 2 er en reduksjon i amortiseringstiden til 7 år. Det bes om at høringsinstansene tar stilling til hvilket av alternativene de ser på som mest hensiktsmessig.

Forslaget sendes på alminnelig høring med frist for uttalelse 3. januar 2014.

Gjeldende forskrift er fra 2002 og ble innført i en periode med sterkt press i kommuneøkonomien og en rekke kommuner gikk over til en amortiseringstid på 15 år.

Dette har etter hvert resultert i store problemer i regnskapsføringen av kommunale pensjoner og man har fått det s.k. premieavviket. I fagmiljøene (NKK) har det hele tiden vært stilt spørsmål om ikke dette er et brudd med det finansielt orienterte kommuneregnskapet, og anordningsprinsippet, som er et av de grunnleggende regnskapsprinsipper i kommunalt regnskap.

Det store problemet i regnskapsføringen av kommunale pensjoner er den vedvarende, positive differansen (premieavviket) mellom faktiske, betalte pensjonspremier og beregnede, regnskapsførte pensjonskostnader som har oppstått siden regnskapsordningen ble innført i 2002. Sett i forhold til forventningene til den nye ordningen, viser historien at pensjonskostnadene har vært systematisk for lavt anslått.

Det akkumulerte avviket utgjorde ved siste årsskifte mer enn 22 mrd kroner på landsbasis og anslagsvis mellom 4 – 500 millioner for NT. Dette er utgifter kommuner og fylkeskommuner har betalt og belastet balansen, men som ikke er utgiftsført i driftsregnskapet, og som det dermed ikke er avsatt midler til over driften. Dermed har likviditeten i mange tilfelle kommet under sterkt press.

I Grong kommune utgjør premieavviket pr. 31.12.2012 kr 15.407.000,-.

Vurdering:

Det mest påkrevde tiltaket innenfor dette området er derfor å bringe bedre samsvar mellom pensjonspremie og pensjonskostnad, slik at det akkumulerte avviket over tid kan svinge rundt null, slik

hensikten med ordningen var. De endringene som er omtalt i høringsbrevet bidrar bare i begrenset grad til en slik oppretting.

Det enkle svaret er at alle premier blir betalt løpende, og at spørsmålet om amortiseringstid kun går på hvor fort en skal utgiftsføre den delen av premiene som overstiger de beregnede, løpende kostnadene. Premieavvik-ordningen gir mulighet til å skyve utgiftsføringen i ut i tid. Det er viktig at dette ikke betyr ut i en fjern framtid. Det eneste gode argumentet for ordningen er at det skal gjøre det lettere å takle tilfeldige sjokk i premiene (pga store lønnstillegg sent i året, eller store aksjekursfall i løpet av året, eller plutselige endringer i regelverket, jf levealder).

Bortsett fra det å utjevne sjokk i premiene, har det ingen gode sider å skyve utgiftsføringen av premiene ut i tid. Regningene er allerede betalt. Manglende utgiftsføring av dette innebærer at regnskapet gir feil styringssignaler. Og det akkumulerte premieavviket er en likviditetsbelastning. Det å kutte ned på amortiseringsperioden vil selvsagt medføre at nye premieavvik i årene som kommer blir utgiftsført raskere enn ellers. Men utgiftene blir jo de samme (egentlig blir de større ved å skyve ut i tid, fordi rentekostnaden på svekket likviditet kommer i tillegg).

Om ti år vil antakelig finansene være betydelig strammere. Ergo: Utgiftene må regnskapsføres så snart som mulig.

På den annen side: Om verden skulle gå mye bedre, og renter og aksjemarkeder komme opp, så kan det også tenkes at premiene kan bli lavere enn de beregnede kostnadene. Da vil en raskere amortisering bety at budsjettet styrkes raskere enn ellers.

Alt 1. Amortiseringstid på 5 alt 7 år.

I høringen etterspørres synspunkter på amortiseringstid på 5 alt. 7 år for premieavvik oppstått i 2014 og senere.

Problemet er av svingningene i pensjonsfonderingene i urolige tider vil kunne være langt voldsommere enn svingningene i gjeldsforpliktelsene. Dermed blir det et poeng å glatte ut svingningene på pensjonssiden noe. Dette taler for at amortiseringen av avviket kan tas over flere år (flere enn null), men 10 år slik det er nå er for lang tid

Amortiseringstiden må være kortere enn 10 år, maksimalt 4-5 år. Formålet med ordningen må være å jevne ut store sjokk når det gjelder avkastning av pensjonsmidlene og endringer i pensjonspremien.

Ideelt sett burde hele ordningen vært avviklet og det akkumulerte avviket «slettet». Denne problemstillingen er imidlertid ikke etterspurt i høringen men vi tillater oss allikevel å ha noe tanker om dette skissert som alternativ 2.

Alt 2. Avvikle ordningen.

Prognosene tilsier at det vil bli et rekordstort premieavvik som skal inntektsføres i 2014. Hvis en endrer amortiseringstida til 7 år for premieavvik oppstått i 2013, vil en være ferdig med all amortisering i 2021, både når det gjelder 15, 10 og 7 års amortisering.

Det må kjøres et hardt løp mot Staten for å få denne til å bidra med friske midler. Det er tross alt ikke kommunene som har ansvaret at de nærmest er oppfordret til å skyve dekning av påløpte utgifter fram i tid. Tilskudd fra Staten bør ikke komme som en dekning av akkumulert premieavvik, men som et generelt tilskudd, gjerne som en del av rammetilskuddet. Tilskuddet kan enten være i form av et beløp per innbygger eller per innbygger x kostnadsindeks. Tilskuddet kan enten komme som et engangsbeløp i 2015, eller fordelt over perioden 2015 – 2021 (som antagelig er mer spiselig for Staten). Det må naturligvis være et krav at tilskuddet brukes til å redusere akkumulert premieavvik inntil hele premieavviket er nullstilt.

Konklusjon:

Siden departementet ikke har stilt spørsmål om ordningen som sådan, men har anmodet om synspunkt på en amortiseringstid på 5 alt 7 år så vil vår anbefaling være en maksimal amortiseringstid på 5 år.

Vi antar imidlertid at det kan være av betydning å anbefale departementet om å se nærmere på det premieavviket som har oppstått med sikte på å opprette en finansieringsordning, gjennom inntektssystemet, som ivaretar de kommunale pensjonsforpliktelsene på en bedre måte. Slik situasjonen er pr. dato vil det akkumulerte premieavviket de kommende årene sterkt påvirke kommunenes muligheter for å kunne gi gode nok velferdstjenester.

Dette kravet eller forventningen burde ikke komme som noen overraskelse på departementet som selv har vært «medskyldig» i de endringer og feilvurderinger som ble gjort i ved endringer i forskriften i 2002.

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Maksimal amortiseringstid for pensjonsforpliktelser oppstått i 2014 og senere begrenses til maksimalt 5 år.
2. Det forventes at departementet bidrar til en snarlig avvikling av det akkumulerte premieavviket, gjennom inntektssystemet, slik at kommunene også i de kommende årene kan yte gode velferdstjenester til innbyggerne

Behandling/vedtak i Formannskapet den 19.12.2013 sak 196/13

Formannskapets vedtak:

Enstemmig vedtatt som rådmannens forslag til vedtak:

1. Maksimal amortiseringstid for pensjonsforpliktelser oppstått i 2014 og senere begrenses til maksimalt 5 år.
2. Det forventes at departementet bidrar til en snarlig avvikling av det akkumulerte premieavviket, gjennom inntektssystemet, slik at kommunene også i de kommende årene kan yte gode velferdstjenester til innbyggerne